

59^e jaargang nr. 2-3

februari/maart

Stawel op

In dit Orgaan:

- Melkveehouders uit Enschede opgelet: Korting op kruidenrijk grasland
- Update uitvoering gebiedsproces Broekheurne
- De wet van Murphy duur Leida van 'n Danngoarn
- Inschrijving eenjarige akkerranden voorjaar 2025 geopend
- Beeldend Boekelo verbindt kunst en platteland
- Praktijknetwerk klimaat robuuste landbouw – Doe mee!
- Voucheruitreiking voor flexibele ruimte op de boerderij
- Blij met eerste Landschapsdeal Enschede

Fraukje Roeleveld 06-28439956

Gerrit Meutstege 06-51372588

Voor info over de erfcoaches:

www.erfcoachoverijssel.nl

MELKVEEHoudERS UIT ENSCHEDE OPGELET: KORTING OP KRUIDENRIJK GRASLAND

Vanaf deze week kunnen melkveehouders in gemeente Enschede weer korting krijgen op 6 hectare aan kruidenrijke zaadmengsels. De gemeente betaalt via de Brede Coalitie (LTO, Landschap Overijssel, STAWEL en Landschapsfonds) mee aan de [kortingsactie 1001ha](#) van LTO Nederland en Urgenda. De afgelopen 4 jaar hebben 1.800 melkveehouders op 8.000 hectare laten zien dat kruidenrijk grasland voordelen heeft voor boer, bodem, klimaat en natuur. Driekwart van de boeren wil verder met kruidenrijk na het éénmaal via de campagne geprobeerd te hebben.

Elke hectare kruidenrijk is een grote winst ten opzichte van 'gewoon' gras: elke hectare zorgt voor drie keer meer insecten en een reductie van 400-500 kg kunstmest en 1000 kg CO₂. Minder kunstmest en herbiciden dragen ook bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Aangezien Nederland bijna een miljoen hectare

grasland telt, kan een omslag naar kruidenrijk grasland voor een heel groot deel bijdragen aan verschillende maatschappelijke opgaven.

Ook voor de boeren levert het de omslag naar kruidenrijk grasland winst op: de melkproductie van de koeien blijft gelijk, het gras is beter bestand tegen droogte en onderaan de streep kan kruidenrijk grasland 154 euro/hectare/jaar opleveren aldus Louis Bolk Instituut. Wel is het voor de boeren een echt nieuwe werkwijze die zij zich eigen moeten maken. Ruim driekwart van de 1.800 boeren hebben in een peiling van 1001ha aangegeven erg enthousiast te zijn, slechts 4% wil niet verder met kruidenrijk grasland.

Sinds 2020 werken LTO Nederland, Urgenda, en regionale LTO afdelingen samen om met 1001ha boeren te helpen experimenteren met de kruidenrijke mengsels door ze voor bijna dezelfde prijs als 'gewoon' gras aan te bieden. Momenteel worden via 1001ha maar liefst 31 verschillende mengsels met zo'n 40% korting aangeboden. Melkveehouders kunnen kiezen uit productieve of extensieve, inzaai- of doorzaai en biologische mengsels. Sinds de start van de campagne is het productieve kruidenrijke areaal toegenomen van bijna niets tot ruim 10% van het Nederlandse graslandareaal.

UPDATE UITVOERING GEBIEDSPROCES BROEKHEURNE

Bekijk hier een nieuwe update over het uitvoeren van de plannen in de gebiedsagenda Broekheurne. In deze derde nieuwsbrief staat informatie over het zonnepark, het bedrijfsadvies voor boeren en de bloemenrijke akkerranden. Ook worden inspirerende voorbeelden van Twentse erven gedeeld. Veel leesplezier gewenst!

Wilt u op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen in Broekheurne?

Meld u dan aan voor deze nieuwsbrief door een [mail te sturen naar landelijkgebied@enschede.nl](mailto:landelijkgebied@enschede.nl).

Nieuwsbrief Broekheurne #3

[open link](#)

DE WET VAN MURPHY

Mangs zit 't met en mangs vaalt' tegen, mar a'j dan 'n antal wekke alns achter mekaa kriegt, lik 't net of der gin ean an kump. 't Begun a met ne oetneudeging, joa ne oetneudeging um € 950,- te betalen. Ik leazen wieder woarum ik dat mos en hoo dee leu dat vuur earzölf oet harn dach.

Netuurlijk bun'k doar nich op ingoan, mar too'k kort doarnoa gin mail meer binnen kon kriegen, he'k wal eamn dach: 't Zol toch nich zo wean da'k toch hackt bun". Gelukkig stellen mien' kleanzön, nen ict-er in opleiding, mij gerös, et was 'n technisch iets en ik was merakels bliej dat mij dat almoal boaven de pette gung. 'n Tweedn Murphy kwam der kort achteran, mien' auto kreeg nog gin APK, der mos eerst fleenk wat an beguurn en too dat almoal kloar was vleug de knalpiep der oonder vot en mos ik wierniejs gangs um 'n auto te loaten kuurn. Mar dat is gelukkig goodgoan, 't köarke löp wier en den mag 't nog wal 'n zetje verdan doon. En bij 'n dearden Murphy kwam ik zölf ok nich duur de APK, too he'k 'n gaansen dag in berre leagen, de griep har mij liik te pakken, was in gin joaren gebuurd. Gelukkig hef dat mar énen dag doerd, slimste was dat t etten mij nich smaken. Ok doar kwam 'n eande an en krie'k wier nije energie met 't vuurjoar in de loch.

Onderwiel wörden et Murphy in 't kwardroad, ik har nog stoadig gin internet, gin vaste telefoon en gin tillevisie. Noa völ hen en wier bellen met 'n provider wussen zee 't zeker, et lag an' glasvezelkabel. Afijn, der is nen monteur wes um 't heel te maken mar den gaf an dat 't toch an' Provider van Solcon zol liggen. Too brach PostNL ne deuze met nen niejen Fritzbox en umvormer. Doar gungen wier daage oaver hen en der kwam nen aandern monteur langs. Den hef 't grei oet de deuze haalt, één ding der niej inzat en too wus hee zeker dat et toch mis was met 'n glasvezel. Doar zit iej dan as atechnisch meanske tusken twee vuurn.

Gelukkig he'k ne schoondochter met nen vuuroetzeenden blik en zee hef rap bij mij 'n mobiel internet anslötten en doar he'k nog alle daage vuurdeel van. Dit moal kaan'k 't stukske van Leida wa votkriegen met 'n e-mail noar 't Orgaan hen.

Venoamd he'k vuur de zovölste moal met 'n Provider beald en zeg da'k ear good zat bun noa roem ne moand storing en mangs deank ik: "wa'k mar nooit begunnen an' glasvezel den onmeundig rap zol wean". Heanigan bun'k der achter kömmen dat ze onmeundig droa bunt, nich vuuroet te braanden bunt as 't um heelmaken geet.

Leida van 'n Danngoarn

INSCHRIJVING EENJARIGE AKKERRANDEN VOORJAAR 2025 GEOPEND!

Ook dit jaar stimuleert het Landschapsfonds Enschede samen met de gemeente Enschede het inzaaien van bloemrijke randen.

Graag maak ik jullie bekend dat de inschrijvingen voor het bloemrijke randen project 'inzaai eenjarige akkerranden voorjaar 2025' zijn geopend. Ben je grondeigenaar en wil je dit voorjaar gebruik maken van de inzaaifaciliteiten? Schrijf je dan **vóór 1 april 2025** in via het [inschrijfformulier Landschapsfonds Enschede!](#)

Via bovenstaande link kun je ook de algemene voorwaarden en meer informatie vinden over bijvoorbeeld het verschil tussen eenjarige en meerjarige akkerranden.

Hoe werkt het?

Deelnemers stellen een strook grond beschikbaar voor het inzaaien van een eenjarig akkerrandenmengsel. Het inzaaien en het zaad worden verzorgd vanuit het project. De deelnemers moeten zelf zorgen dat de strook zaaiklaar ligt. De randen zijn 3 of 6 meter breed. Voor boeren geldt dat zij een tegemoetkoming kunnen krijgen om de misgelopen opbrengst van landbouwgewassen te vergoeden.

Resultaat

Vorig jaar hebben we samen met jullie 26 grondeigenaren uit Enschede 24 kilometer aan 3 meter brede bloemrijke randen aangelegd. De bruisende akkerranden zorgden voor veel positieve reacties van buurtbewoners. Dit jaar willen we nog meer akkerranden aanleggen!

Meld je ook dit jaar aan. Heb je vragen, neem dan contact op met Fraukje Roeleveld via info@landschapsfondsenschede.nl

BEELDEND BOEKELO VERBINDT KUNST EN PLATTELAND

Kunst heeft de kracht om de toeschouwer te raken, om gevoelens op te roepen. Zo kan kunst mensen verbinden, met elkaar en met hun omgeving. In de vorm van een expositie op vijf locaties, wil Beeldend Boekelo bijdragen aan die verbinding.

Dat gebeurt op **28, 29 en 30 maart 2025**.

Boekelo draagt met de zouttoren en de schoorsteenpijp de sporen van het industriële verleden. Historisch gezien is echter vooral het boerenbedrijf bepalend geweest voor de ontwikkeling van het dorp en de inwoners. Zes lokale kunstenaars van het collectief Beeldend Boekelo zijn geïnspireerd door het thema van het platteland aan het werk gegaan. Op **Erve de Vrije Welle**, Weleweg 323/325 is op 28, 29 en 30 maart het thema van het platteland te zien in werken van keramiek, in fotografisch werk en in schilderijen.

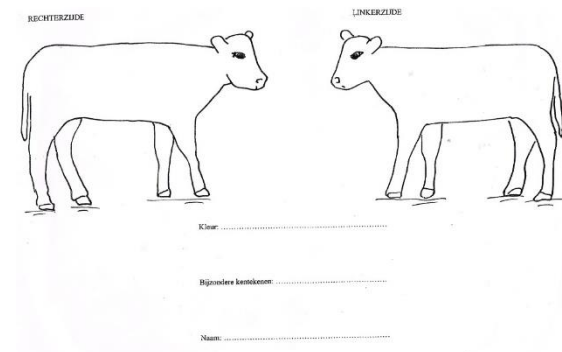
Kijkdoos van het Platteland

Samen met de Historische Kring plaatst Beeldend Boekelo het platteland ook in een historische context. In een "Kijkdoos van het Platteland" komt een aaneenschakeling van foto's voorbij van het platteland in al haar verschijningsvormen en uit alle tijd.

Voor de allerjongsten

Voor de jonge kunstliefhebbers is een creatieve activiteit georganiseerd (en altijd prijs). Ouders en grootouders kunnen daarbij uitleggen wat kalveren schetsen was.

Kunstroute

De kunstroute "Beeldend Boekelo verbindt" vindt plaats als onderdeel van Enschede700. De stad Enschede bestaat 700 jaar. Dat kan niet los gezien worden van de ontwikkeling van omliggende dorpen en platteland. De thema's 'zout', 'textiel', 'platteland' en 'verbondenheid' zijn niet alleen tot kunstzinnige uitdrukking gebracht, maar ook in hun historische context geplaatst.

Locaties:

- Zouttoren bij Café de Buren (thema zout)
- Erve De Vrije Welle, Weleweg 323/325 (thema platteland)

- Marcellinuskerk, Beckumerstaat 167 (thema textiel)
- Huiskamer van 't Dorp, Jan van Elburgstraat 111 (thema verbondenheid)

Op een vijfde locatie laten de leerlingen van de hoogste groepen van de basisscholen de selfies en portretfoto's zien van het fotografieproject.

Informatiebladen en deelnemerskaarten voor de verloting van een gratis kunstwerk liggen voor alle bezoekers gereed.

Kijk ook: www.beeldendboekelo.nl

PRAKTIJKNETWERK KLIMAATROBUUSTE LANDBOUW – DOE MEE!

De provincie en gemeente Enschede ondersteunen boeren in Broekheurne bij het verbeteren van de landbouwkringloop. Door te investeren in het bodemleven, een slimme bemesting en gezonde veevoeding, werken we samen aan een veerkrachtige en rendabele toekomst.

De eerste boeren hebben zich inmiddels aangemeld. Wil je ook profiteren van deze unieke kans? Doe mee!

Waarom meedoen?

Een gezonde bodem is de sleutel tot succes! Meer organische stof stimuleert het bodemleven, wat zorgt voor:

- ✓ Minder uit- en afspoeling van mineralen naar grond- en oppervlaktewater
- ✓ Een vitalere bodem met gewassen die beter tegen de droogte bestand zijn
- ✓ Een weerbare veestapel met meer natuurlijke weerstand
- ✓ Minder ammoniakuitstoot en een klimaatvriendelijker bedrijf

Wat bieden wij?

- ✓ Praktijkproeven – Ervaar zelf de voordelen op jouw boerderij
- ✓ Kennissessies – Leer van experts en collega-boeren
- ✓ Investerings – Gebruik samen innovatieve machines zoals een klepelmaaier en een biofrees
- ✓ Beloning voor je inzet

Samen met je collega's aan de slag voor een beter resultaat voor jouw bedrijf en jouw omgeving in een langdurig traject van tenminste 3 jaar. Houd rekening met een tijdsinvestering van ongeveer een halve dag per maand.

Ruimte voor eigen inbreng

Komt u met uw bedrijf bepaalde uitdagingen tegen? Of komen er voor uw bedrijf juist interessante kansen voorbij? Wilt u hierover vragen stellen en hulp bij krijgen? Ook dat is mogelijk tijdens het praktijknetwerk.

Meld je aan voor het praktijknetwerk

Enthousiast? De eerste boeren hebben zich al voor dit praktijknetwerk aangemeld. Aanmelden kan door een mail te sturen naar e.wessels@landeradvies.nl.

Heeft u vragen? Laat het ons weten

Dit project wordt gecoördineerd door Erik Wessels van Lander Advies en loopt tenminste 3 jaar. Vragen kun je stellen door een mail te sturen naar e.wessels@landeradvies.nl.

VOUCHERUITREIeking VOOR FLEXIBELE RUIMTE OP DE BOERDERIJ

De familie Roerink dacht al langer na over manieren om de kloof tussen stad en platteland te verkleinen. Ze wilden stadsbewoners laten ervaren wat er gebeurt op een boerderij. Met stijgende grondprijzen en een blik op de toekomst besloten ze hun melkveetak uit te breiden met een maatschappelijke tak. Een aanvulling die niet alleen bij hen past, maar ook bij de omgeving en hun boerderij.

Zo ontstond het idee om een flexibele ruimte te creëren in hun oude nostalgische graanschuur: een rustgevende plek waar mensen samenkomen, nieuwe werelden elkaar ontmoeten en eenzaamheid wordt tegengegaan. Daarnaast willen ze ook de Twentse taal en cultuur een podium bieden.

Foto: Koos Mavrakis

Brede Coalitie voucher als startpunt

Met de Brede Coalitie voucher van €1000 kregen ze een duwtje in de rug om hun plannen verder te ontwikkelen. Deze voucher, toegekend door wethouder Niels van den Berg aan bedrijfsopvolger Kirsten, gaf de motivatie om een toekomstbestendig verdienmodel te creëren. Het concept van flexwerkplekken verbindt stad en platteland, en sluit perfect aan bij de 3 V's van de Brede Coalitie:

- **Verduurzamen** van de boerderij
- **Verbreden** van de bedrijfsactiviteiten
- **Verbinden** van stad en platteland

De realisatie wordt ondersteund door een fietsstraat: een symbolische rode loper van de stad naar de flexwerkplekken op de boerderij.

Maak jouw boerderij toekomstbestendig

Heb jij ook een idee om jouw boerderij klaar te maken voor de toekomst? [De Brede Coalitie voucher](#) biedt een steun in de rug om innovatieve plannen werkelijkheid te maken. Vul eenvoudig het [voucher aanvraag formulier](#) in, stuur het op en de stuurgroep bepaalt of je de voucher krijgt toegekend.

BLIJ MET EERSTE LANDSCHAPSDEAL ENSCHEDE

Figuur 1 Foto: Koos Mavrakis

ENSCHEDÉ - De 'Landschapsdeal Enschede' is een feit. Afgelopen woensdag werd de overeenkomst ondertekend door meerdere partijen waaronder de gemeente. Het doel is om de samenwerking op het gebied van streekeigen landschapsbeheer te bekrachtigen. Op de vraag 'waarom niet eerder?' antwoordt Fraukje Roeleveld van Stawel van 'goeie vraag'.

Stichting Stawel werd in 1966 opgericht als Stichting Agrarisch Welzijn. Later werd het Stichting voor Duurzame Plattelandsontwikkeling Enschede. Fraukje Roeleveld is coördinator en adviseur bij Stawel. Ze vindt de Landschapsdeal 'een goede zaak'. "Enschede is een grote stad met een landschappelijk waardevol buitengebied waarin je al rijdend door het coulisselandschap elke keer een ander decor wordt getoond. Dit unieke landschap trekt veel mensen aan om te komen wonen en werken. Boeren beheren de landschapselementen, terwijl dit ook kostenverhogend is in hun bedrijfsvoering. Het Landschapsfonds speelt hier een belangrijke rol in en kan de kosten voor beheer vergoeden via langjarige contracten, maar het liefst

streven we naar een beloning als hier voldoende middelen voor zijn. Zodat boeren gemotiveerd zijn de houtwallen in stand te houden en daarmee de kwaliteit daarvan verbetert. Naar aanleiding van de Landschapsdeal gaan het Landschapsfonds en andere betrokken partijen met de gemeente in gesprek hoe we het bedrijfsleven, het onderwijs en de samenleving nog meer en beter kunnen betrekken en informeren over deze waardevolle stichting en de doelen waaraan zij een bijdrage leveren.” Naast de gemeente, het Landschapsfonds Enschede en Stawel ondertekenden ook Stichting Landschap Overijssel, LTO Noord, de dorpsraden Lonneker en Boekelo, Vereniging Behoud Twekkelo en Buurtkring Usselo de deal. Samen onderstrepen ze het belang van een groen en aantrekkelijk buitengebied. Roeleveld: “Het landschap is de rode draad. Iedereen heeft er wel iets mee. De deal is er om in gesprek te blijven. Om de wethouder munitie mee te geven naar de raad toe. Ik vind de deal mooi én belangrijk.”

De ondertekenaars hebben afgesproken te werken aan het versterken van bestaande initiatieven. Later dit jaar volgt een verdiepingsslag waarbij het bedrijfsleven, onderwijs en de samenleving actief betrokken worden bij de plannen van het Landschapsfonds Enschede. “Het is van groot belang dat we samen blijven investeren in ons landschap, zodat het aantrekkelijk blijft om te wonen, werken en recreëren”, aldus wethouder Niels van den Berg. (HuisaanHuis, 5 februari 2025)

KALENDER

28, 29 en 30 maart '25

Expositie Beelden Boekelo verbindt kunst en platteland @5 locaties Boekelo